

א' באב תשפ"ג
19 ביולי, 2023
חוזר מס' ח-06 – 2751

לכבוד

התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי

הנדון: פעילות תאגיד בנקאי כברוקר דילר
(הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 461)

מבוא

1. הוראה זו מהווה מסגרת הסדרה מקיפה לפעילות התאגידים הבנקאיים בתחום התיווך הפיננסי בנושא של קבלה והעברה של הוראות לשם ביצוע פעולות בניירות ערך עבור לקוחות, הן בפעילותם כמתווכים והן בדרך של מסחר לחשבונם העצמי (פעילות ברוקר דילר).
2. מטרת ההוראה היא הגנה על הלקוחות המשקיעים, שמירה על יעילות והוגנות השוק וצמצום סיכונים לתאגידים הבנקאיים. תאגיד בנקאי נדרש ליישם בפעילויותיו כברוקר דילר עקרונות נאותים של ממשל תאגידי, ניהול סיכונים, בקרה וביקורת פנימית לרבות כאשר הפעילויות מבוצעות בחדר עסקאות כדי לזהות את הסיכונים הגלומים בהן, לנהלם ולהפחיתם בהתאם לאסטרטגיה ולסיבולת הסיכון שלו. ההוראה מבוססת על סטנדרטים מקובלים בעולם וביניהם דרישות המפורטות בדירקטיבה האירופאית לפעילות בניירות ערך (MiFID II) שנכנסה לתוקף בשנת 2018 ועקרונות הקוד הגלובאלי (FX Global Code).
3. במטרה לקדם החלת עקרונות אחידים על כלל הגופים העוסקים בתחום הברוקר דילר בישראל בוצעו בהוראה התאמות, ככל שניתן, לתזכיר חוק ניירות ערך (הסדרת פעילות ברוקר דילר), התשפ"א-2020. לאחר השלמת החקיקה יבחן הצורך לבצע התאמות נוספות בהוראה.
4. ההוראה מטילה חובות שונות על התאגידים הבנקאיים, הכוללות: קביעת מדיניות ביצוע הוראות, התאמת הפעילות עבור הלקוח, כשירות והתאמה של עובדים העוסקים בפעילות, קוד התנהגות, דרישות תיעוד, מתן מידע ללקוח וקבלת מידע מהלקוח וגילוי נאות בדבר ניגודי עניינים במקרים שבהם נשאה חשיפה לאחר שיושמו צעדים למזעורה, ובקרות על הפעילות.
5. האסדרה לא לוותה בפרסום דו"ח לפי חוק עקרונות האסדרה, התשפ"ב - 2021, וזאת לאור פעולות משמעותיות שבוצעו לפני כניסת החוק לתוקף, בהתאם להחלטת הנגיד.
6. לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות ובאישור הנגיד קבעתי הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מס' 461 בנושא "פעילות תאגיד בנקאי כברוקר דילר" (להלן - "ההוראה"), כמפורט להלן.

פרק א' - כללי

תחולה (סעיף 8 להוראה)

7. ההוראה תחול על תאגיד בנקאי, תאגיד עזר וכן תאגיד בשליטת התאגיד הבנקאי כאמור בסעיף 11(א)(3) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.

ההוראה לא תחול על הפעילויות הבאות: התחייבות חיתומית, או פעילות הפצה כמשמעותן בחוק ניירות ערך ועל ביצוע עסקאות Spot במט"ח.

בנק חוץ יהיה פטור מיישום ההוראה לאחר קבלת אישור מהנהלת בנק האם שלפיו הבנק מיישם דרישות האסדרה של רגולציית מיפיד או דוד פרנק וחל עליו פיקוח בנושא זה בידי הרגולטור במדינת האם, לרבות ביחס לסניף של בנק חוץ בישראל.

הגדרות (סעיף 9)

8. ההגדרות בהוראה לקוחות בחלקן מהגדרות הקיימות בחוקים שונים או בהוראות ניהול בנקאי תקין אחרות, למשל, ההגדרות של "לקוח כשיר" ו"לקוח מקצועי" ככלל עולות בקנה אחד עם אופן סיווג הלקוחות של מיפיד, למעט התאמות מסוימות. לגבי ההגדרות "חדר עסקאות" ו"חדר תיכון" ו"חדר עורפי", מאחר שאין אחידות בפעילויות המתקיימות בחדרים אלו ההגדרה היא על פי הפרקטיקה של הפעילויות המתבצעות בחדרים אלו בבנקים בארץ ובארה"ב.

עיקרי ההוראה

פרק ב' – ממשל תאגידי

דירקטוריון (סעיף 10)

9. הדירקטוריון נדרש לאשר את מדיניות התאגיד הבנקאי בפעילות התאגיד הבנקאי כברוקר דילר, תוך מתן דגש לפעילויות בחדרי עסקאות, ואת אמצעי הבקרה שיחולו עליהם.

המדיניות, שאפשר שתהיה במסמך נפרד או שתשולב במסמכי מדיניות אחרים רלבנטיים, תכלול, בין היתר, הנחיות בנושאים של מבנה ארגוני, סיבולת לסיכון, זיהוי ומניעת ניגודי עניינים, נהלים לביצוע עסקאות, לרבות עסקאות מכירה בחסר ועסקאות השאלה, קיזוזים, ביצוע מצרפי של הוראות לקניה או מכירה, הקצאת משאבים נאותה ואופן תגמול העובדים באופן שמעודד ציות והגינות.

כמו כן, המדיניות תכלול את החלטות התאגיד הבנקאי לגבי סוגי ניירות ערך, המדינות והשווקים המוסדרים שבהם הוא פועל. מידע זה יימסר ללקוחות בעת חתימה על הסכמים ויהווה בסיס לשיקול הדעת בנוגע לאפשרות השגת עסקה מיטבית ביחס לנייר ערך מסוים.

הנהלה בכירה (סעיף 11)

10. ההנהלה הבכירה אחראית לגבש מדיניות ונהלים שיאושרו על ידי הדירקטוריון ולוודא הטמעתם בתאגיד הבנקאי, בין היתר, באמצעות קביעת מבנה ארגוני, תהליכי עבודה, פיקוח ובקורות, וזאת על מנת לוודא כי הפעילות מנוהלת בהתאם למדיניות שנקבעה.

המדיניות והנהלים שתגבש ההנהלה הבכירה יכללו, בין השאר, קביעת מסגרת נאותה לניהול סיכונים בפעילותו של התאגיד הבנקאי כברוקר דילר תוך מתן דגש לניהול סיכוני ציות וסיכונים התנהגותיים, קביעת מדרג סמכויות לאישור עסקאות וטיפול בניגודי עניינים משלב זיהוי ועד לשלב קביעת ההסדרים לצמצומו, קביעת יעדים לעובדים העוסקים בפעילות התאגיד הבנקאי כסוחר בהתאם לתיאבון הסיכון של התאגיד ובאופן שמבטיח שהעובדים לא ייטלו סיכונים עודפים.

ניהול סיכונים (סעיף 12)

11. קו ההגנה השני ובכלל זה פונקציית ניהול הסיכונים ופונקציית הציות, יפקחו ויבקרו אחר פעילויות התאגיד הבנקאי כברוקר דילר ובמיוחד אחר הפעילות בחדרי העסקאות, תוך מתן דגשים לחריגה מסמכויות או ממסגרות, לפעילות במוצרים שאינם מאושרים ולאפקטיביות הבקורות וגורמי הבקרה בקו ההגנה הראשון. בנוסף, כחלק בלתי נפרד ממסגרת ניהול הסיכונים יש לאמץ כלים לזיהוי סיכונים הנובעים ממעילות והונאות ומהתנהגות שאינה אתית.

ביקורת פנימית (סעיף 13)

12. במסגרת בחינת הביקורת הפנימית (קו הגנה שלישי) את פעילות הברוקר דילר בתאגיד הבנקאי, יינתנו דגשים מיוחדים לבחינת הפעילות בחדרי העסקאות בהיבטים של יעילות ומהימנות מערך הדיווחים, אירועים תפעוליים חריגים, תלונות של גורמים מתוך התאגיד הבנקאי ומחוצה לו בנושאים הקשורים להתנהלות בלתי תקינה בפעילויות המסחר וקיום הדרישה להיעדרות מינימאלית רציפה של סוחר, לרבות איסור גישה של הסוחר למערכות המסחר בתקופת היעדרותו ומינוי עובד אחר למילוי תפקידו בהעדרו. בחינת פעילות הברוקר דילר תבוצע בתאגיד הבנקאי לכל הפחות אחת לארבע שנים.

פרק ג': כשירות מקצועית וניגודי עניינים

כשירות והתאמה של דירקטורים ועובדים (סעיף 14)

13. תאגיד בנקאי נדרש לוודא שכל עובד המבצע פעילות ברוקר דילר (לרבות סוחרים בחדרי עסקאות ועובדי פונקציות הבקרה והתמיכה) עומד בתנאי כשירות והתאמה לתפקיד ולשמר זאת באמצעות הדרכה מתמשכת לעובדים הרלוונטיים הכוללת, בין השאר, היבטים של תרבות ארגונית, התנהגות מקצועית ומניעת מעילות והונאות בפעילות מסחר. הדירקטוריון וההנהלה הבכירה נדרשים להבנה מקצועית המתאימה לתפקידם, כדי לאתגר באופן אפקטיבי את פעילות המסחר והסליקה.

איסור האצלת סמכויות (סעיף 15)

14. אחריותו של התאגיד הבנקאי כלפי לקוחותיו לא תיגרע ביחס לפעילות או לעסקה אם התאגיד הבנקאי מסתייע בקבלת שירותי ברוקר דילר עבור לקוחותיו ממי שאינו עובד התאגיד הבנקאי.

ניגוד עניינים (סעיף 16)

15. נהלים בנושא מניעת ניגודי עניינים יכללו, בין היתר, זיהוי נסיבות שיש בהן ניגוד עניינים במהלך הפעילות, בין התאגיד הבנקאי, לבין לקוחותיו או בין לקוח אחד לאחר (למשל, העדפה או אפליה), לרבות מצבים כאמור שעלולים להיגרם כתוצאה מתמריצים הניתנים על ידי צד הקשור לפעילות או הנגרמים ממדיניות התגמול של התאגיד הבנקאי עצמו. התאגיד ינקוט צעדים לצמצום ניגוד העניינים ובמקרים שבהם הדבר אינו אפשרי באופן סביר, יידע את הלקוחות.

קוד התנהגות (סעיף 17)

16. תאגיד בנקאי המבצע פעילות ברוקר דילר נדרש לפעול ביושר, בהוגנות ובמקצועיות לטובת לקוחותיו. במסגרת זו, יפתח ויישם קוד התנהגות ספציפי לפעילות ברוקר דילר אשר יתייחס גם להיבטים ייחודיים של פעילות מסחר לרבות בחדרי עסקאות. כל מידע הנמסר ללקוחות במסגרת הפעילות יהיה הוגן, ברור ולא מטעה. כמו כן נקבע כי אין לקבל טובת הנאה, במישרין או בעקיפין, בקשר עם מתן שירות ללקוח על ידי צד הקשור לפעילות או על ידי צד שלישי אלא אם כן הותר במפורש בחוק.

פרק ד': התאמת הפעילות ללקוח

התאמת הפעילות ללקוחות (סעיף 18)

17. ידע ורמת הניסיון של הלקוח בפעילות בניירות ערך מהווים מרכיב קריטי בביצוע הפעילות. לפיכך, נדרש התאגיד הבנקאי טרם תחילת הפעילות של הלקוח להעריך נתונים אלו ולהזהיר את הלקוח כאשר הוא מבקש לבצע פעולה בנייר ערך שלדעת התאגיד הבנקאי אינה תואמת את הידע והניסיון של הלקוח. היקף הבירור והערכה יקבעו לפי טבעם ומורכבותם של ניירות הערך שבהם הלקוח מבקש לסחור.

תאגיד בנקאי הפועל מול הלקוח כברוקר, רשאי להסתפק בביצוע התאמת פעילות ללקוח רק בגין מכשירים פיננסיים מורכבים כהגדרתם בהוראה.

במטרה להקל על התאגידים הבנקאיים את יישום ההוראה נקבע כי תאגיד בנקאי רשאי לקבוע אזהרה אחידה לכלל הלקוחות הפועלים במכשירים פיננסיים מורכבים וכן בניירות ערך שהתאגיד הבנקאי קבע שפעילות בהם מחייבת מומחיות מיוחדת. לאחר מכן רשאי התאגיד הבנקאי לשקול הסרת האזהרה מלקוחות כשירים או מקצועיים לפי העניין.

התאגיד הבנקאי יתעד את פרטי הליך התאמת הפעילות ללקוח, אם בוצע, ואת האזהרות וההודעות שנמסרו ללקוח בעניין זה.

מסירת מידע והסכם עם הלקוח (סעיפים 19-20)

18. לפני חתימה על הסכם לביצוע פעילות בניירות ערך בשוק מוסדר ומחוץ לשוק מוסדר, תאגיד בנקאי נדרש למסור ללקוחות מידע מקיף בכתב בנושאים המפורטים בהוראה, בכדי שיוכלו להבין את האופי והסיכונים הגלומים בפעילות, את החובות של הצדדים, לרבות הגבלות על הפעילות, ואם לא ביצע התאגיד הבנקאי התאמת פעילות ללקוח, יציין זאת. המידע יהיה בנוסח ובפורמט אחידים ויימסר לכל לקוח המבקש לבצע פעילות בניירות ערך. בנוסף, התאגיד הבנקאי יידע לקוח כשיר, שאינו גוף פיננסי, כי באפשרותו ליהנות מההגנות שההוראה מספקת. לקוח כשיר שמימש אפשרות זו יסווג כלקוח מקצועי.

19. תאגיד בנקאי שמדיניות הביצוע שלו מאפשרת ביצוע הוראות ללקוח מחוץ לשוק מוסדר, יודיע על כך ללקוח ויקבל את הסכמתו באופן מפורש, וזאת בטרם יבצע עבורו הוראות מחוץ לשוק מוסדר. הדרישה ששולבה לפרק זה משלימה את הדרישה שבסעיף 28(ב) להוראה בנושא ביצוע עסקה מיטבית ומחליפה את הדרישה שנמחקה מסעיף 29 להוראה לגבי פעילות לקוח אל מול חשבון הנוסטרו של התאגיד הבנקאי.

פרק ה': ביצוע פעולות

כללי (סעיפים 21-26)

20. תאגיד בנקאי יקבע נהלים, בין השאר, לעניין מסגרת שעות הפעילות, הסמכות לבצע מסחר מחוץ לכותלי התאגיד הבנקאי, עסקאות שהסוחר רשאי לזום והמקרים שבהם ניתן יהיה לבצע ולכרות עסקאות בתהליכים ידניים. פעילויות המסחר תהיינה מגובות בהסכמים נאותים.

קבלת הוראות מלקוחות (סעיף 27)

21. תאגיד בנקאי יקבע נהלים לביצוע הוגן ומהיר של הוראות לקוחות לרבות ביחס להוראות של לקוחות אחרים או של פעולות שהוא מבצע עבור עצמו ובהלימות לסוגי ניירות הערך, השווקים המוסדרים ושיטות המסחר. הנהלים יכללו, בין השאר, התייחסות לתיעוד מידע רלוונטי של הוראות הביצוע, סדר קבלתן וסדר העברתן לביצוע במערכת מסחר. דרישות סעיף 27 תחולנה על עסקאות OTC ככל שהן רלוונטיות או בנות יישום לגביהן.

ביצוע העסקה המיטבית עבור הלקוח (סעיף 28)

22. תאגיד בנקאי נדרש לנקוט בכל האמצעים הסבירים על מנת להשיג עסקה מיטבית ללקוח, תוך התחשבות, בין היתר, במאפיינים של: גודל, מחיר, עלויות, מהירות ביצוע, וסבירות הביצוע והסליקה בשווקים המוסדרים האפשריים או מחוץ לשווקים מוסדרים שבהם התאגיד הבנקאי פועל כפי שגילה ללקוח בהתאם לסעיף 19(ב) להוראה, אלא אם הלקוח נתן הוראה ספציפית לגבי ביצוע העסקה.

הפעילות להשגת העסקה המיטבית נדרשת גם בפעילות התאגיד הבנקאי בניירות ערך זרים עבור לקוחותיו, שמתבצעת מול ברוקרים חיצוניים, למעט אם ברוקרים אלו פועלים במדינות שבהן סעיף זה אינו בר ביצוע. במקרים כאמור יש לעדכן את הלקוח. בהקשר זה יצוין כי לתאגיד הבנקאי שיקול דעת בקביעת מדיניותו הברורה לגבי הפריסה הגאוגרפית של השווקים המוסדרים בהם הוא פועל. כדי ליישם הנחיה זו התאגיד הבנקאי נדרש בעת תכנון מדיניות הביצוע לקבוע תהליכי ביצוע שיבטיחו באופן שוטף נקיטת צעדים סבירים להשגת העסקה המיטבית עבור לקוחותיו. אפשר שהתאגיד הבנקאי לא יוכל להשיג את העסקה המיטבית עבור כל הוראה והוראה של לקוח, אולם הוא נדרש לביצוע בקרות שוטפות כדי לוודא שנוהל הביצוע מכוון להשגת העסקה המיטבית, ואם נדרש – עליו לעדכן את מדיניות הביצוע ולעדכן על כך את הלקוח. עסקה מיטבית ביחס למוצעים הנסחרים מעבר לדלפק (מוצרי OTC) משמעה שעל התאגידי הבנקאיים לבדוק את הוגנות המחיר והעסקה שמוצעים ללקוח.

הגבלות על עסקאות עם לקוחות כנגד הנוסטרו (סעיף 29)

23. תאגיד בנקאי לא יבצע עסקה מחוץ לבורסה בישראל או מחוץ לשוק מוסדר בניירות ערך סחירים, בין חשבונו העצמי (נוסטרו) לבין חשבון הלקוח, למעט במקרים שפורטו בהוראה. הגדרת ניירות הערך האפשריים לביצוע עסקאות כאמור הורחבה לאור הניסיון שנצבר ולצורך התאמת האמור בסעיף זה לאמור בתוספת רביעית א' לחוק ניירות ערך.

ביצוע פעולה באמצעות צד ג' (סעיף 30)

24. התאגיד יקבע נהלים המסדירים את אופן בחירתו של ברוקר חיצוני ואת פעילות הלקוחות מול ברוקר חיצוני בישראל או מחוץ לישראל או מחוץ לשוק מוסדר בניירות ערך סחירים, לרבות את ההסכמים המחייבים בין התאגיד ללקוח ובין התאגיד לברוקר. התאגיד יקבל דיווח על תוצאות פעילות הברוקרים החיצוניים הפועלים עבורו ויקבע סדרי בקרה לבחינת הביצועים לרבות בהיבט של הוגנות.

פעולות עבור לקוחות כשירים (סעיף 31)

25. ניתן פטור לתאגיד בנקאי מיישום חלק מסעיפי ההוראה כאשר מדובר בלקוחות כשירים היות שהונח כי לקוחות אלו נחשבים כלקוחות בעלי ידע רב ומומחיות בתחום שאינם נזקקים להגנות שבהוראה בהשוואה ללקוחות קמעונאיים רגילים שאינם בקיאים בכל תחומי ההשקעות בניירות ערך.

מערכות מסחר אוטומטיות (מסחר אלגוריתמי) (סעיפים 32-33)

26. תאגיד בנקאי המספק ללקוחותיו גישה אלקטרונית ישירה לשוק מוסדר יודא כי הלקוחות פועלים בשוק המוסדר במסגרת הגבלות שנקבעו מראש, וכי מיושמות בקרות אפקטיביות על פעילות זו. באופן דומה, אם תאגיד בנקאי משמש כחבר כללי לסליקה (General clearing member) עבור אחרים עליו לקבוע תנאים דרישות ובקרות אפקטיביות כדי להפחית סיכונים העלולים להיגרם לו או למסחר כתוצאה מפעילות זו.

פרק ו': מערכות מידע (סעיפים 34-40)

27. תאגיד בנקאי יטמיע מערכות מידע נאותות בתחום המסחר ויבטיח רמה גבוהה של הגנה (למשל על מידע סודי) בפעילויות הקשורות לחדרי עסקאות, לרבות הבטחה כי הרשאות גישה למערכות וביצוע שינויים בהן תהיינה למורשים בלבד. על מערכות מסחר שהתאגיד הבנקאי הגדיר כקריטיות תופעלנה בקרות מוגברות.

פרק ז': דיווח על פעולות ותיעוד

דיווח ללקוח לאחר ביצוע פעולה (סעיף 41)

28. תאגיד בנקאי נדרש למסור ללקוח מידע רלוונטי הנוגע לביצוע עסקאות בהתאם למפורט בהוראה. תאגיד בנקאי יציג ללקוח המחובר באמצעים דיגיטליים למערכתיו מידע הנוגע לביצוע עסקה סמוך לקבלת התאגיד הבנקאי את פרטי ביצוע העסקה, וללקוח שאינו מחובר באמצעים דיגיטליים למערכתיו, תוך עשרה ימים מיום ביצוע העסקה תישלח ללקוח הודעה בכתב שתכלול את פרטי העסקה. תאגיד בנקאי ימסור ללקוח דיווח תקופתי, ולכל הפחות אחת לשנה, על הפעולות שבוצעו עבורו. במקרים בהם קיימת דרישה בהוראות אחרות לדיווח כאמור (למשל בהוראה של תעודת זהות בנקאית) לא נדרש לבצע דיווח נוסף על פי הוראה זו.

דיווחים פנימיים (סעיפים 42-45)

29. תאגיד בנקאי יודא כי הדיווחים הפנימיים לדירקטוריון, להנהלה הבכירה ולפונקציות הבקרה וניהול הסיכונים הם איכותיים, עקביים ובלתי תלויים במבצע העסקה, וכי הם מתאימים לצרכיהם ולשימושיהם. כחלק מניהול הסיכונים הכולל, הדיווחים הפנימיים יכללו, בין השאר, מידע לגבי פערים שיימצאו בין נתוני הרווחיות בדוחות השונים, אזהרות הולמות והתראות כאשר מתגלות

פעולות חשודות או מתרחשים אירועים מהותיים ועסקאות חריגות, טעויות, ביטולים, תיקונים ועסקאות מאוחרות ומחירים מחוץ לשוק.

תיעוד ושמירת מסמכים (סעיף 46)

30. תאגיד בנקאי נדרש לתעד במסמך כל פעולה הקשורה לעסקה במסגרת פעילות ברוקר דילר עבור לקוחות, מכל אמצעי תקשורת שאישר התאגיד להשתמש בו, בסמוך להתרחשותה, כדי לאפשר שחזור מלא ומדויק שלה. תיעוד של כל מסמך הקשור לעסקה יישמר לתקופה של שבע שנים לפחות ממועד קבלת המסמך בידי התאגיד הבנקאי או ממועד ביצוע העסקה, לפי המאוחר. התאגיד יקבע כללים להגנה על המסמכים, לרבות מפני נזקי אדם וטבע וכן כללים לגבי הגישה אליהם והנפקת תכנם במידת הצורך. שמירת המסמכים צריכה להיות בצורה כזו שניתן להשתמש בהם ולקרוא אותם גם בעתיד, לרבות כאשר מדובר בקבצים ממוחשבים.

פרק ח': בקרות

בקרות על הפעילות ועל פעילות חריגה (סעיפים 47-56)

31. תאגיד בנקאי נדרש לפתח כלי ניטור ובקרה ממוכנים לאיתור פעולות חשודות, מעילות והונאות לרבות חריגות במסחר, חריגות ממסגרות, עסקאות מתואמות וכד'. בנוסף, עליו לבחון ולנתח מקורות אפשריים למעילות והונאות והתנהגות שאינה אתית, ולקבוע צעדים למניעתן, תוך התחשבות גם באפשרות למניפולציות במסחר. זאת למשל באמצעות שימוש בתרחישים, הגדרת חריגות בפעילות לקוחות או בחשבונות של לקוחות ובפעילות סוחרים, מעקב אחר פתיחה ופעילות בחשבונות חדשים, ובחינת אירועים שהתרחשו בגופים מקבילים בארץ ובעולם.

פרק ט: תחילה והוראות מעבר

תחילה והוראות מעבר (סעיפים 57)

32. תאגידים בנקאיים יערכו לסיווג הלקוחות והתאמת ניירות הערך לפעילותם לרבות יידוע כל הלקוחות הכשירים הקיימים, שאינם גופים פיננסיים, שעומדת בפניהם האפשרות לקבל את אחת או יותר מההגנות שמקנה הוראה זו וזאת עד למועד תחילתה של ההוראה שנקבע ל-18 חודשים ממועד פרסומה.

ביטול הוראות (סעיפים 58-59)

33. עם כניסתה לתוקף של הוראה זו, יבוטלו הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 461 בנושא "עיסוקו של תאגיד בנקאי בניירות ערך על חשבון לקוחותיו" וניהול בנקאי תקין מספר 419 בנושא "שמירת מסמכים".

עדכון הקובץ

34. מצ"ב דפי עדכון לקובץ ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון:

להכניס עמוד	להוציא עמוד
461-1-18 [1] (06/23)	-----

בכבוד רב,

דניאל חחיאשוילי
המפקח על הבנקים

פעילות תאגיד בנקאי כברוקר דילר

	פרק א': כללי
2	מבוא
3	תחולה
3	הגדרות
	פרק ב': ממשל תאגידי
5	דירקטוריון
6	הנהלה בכירה
7	ניהול סיכונים
7	ביקורת פנימית
	פרק ג': כשירות מקצועית וניגודי עניינים
7	כשירות והתאמת עובדים
8	איסור האצלת סמכויות
8	ניגודי עניינים
8	קוד התנהגות
	פרק ד': התאמת הפעילות ללקוח
9	התאמת הפעילות ללקוח
10	מסירת מידע ללקוח
10	הסכם עם הלקוח
	פרק ה': ביצוע פעולות
11	כללי
11	קבלת הוראות מלקוחות
12	ביצוע עסקה מיטבית עבור הלקוח
13	הגבלות על עסקאות עם לקוחות כנגד הנוסטר
13	ביצוע פעולה באמצעות צד ג'
13	פעולות עבור לקוחות כשירים
13	מערכות מסחר אוטומטיות (מסחר אלגוריתמי)
	פרק ו': מערכות מידע
14	מערכות מידע
	פרק ז': דיווח על פעולות ותיעוד
15	דיווח ללקוח לאחר ביצוע פעולה
15	דיווחים פנימיים
15	תיעוד ושמירת מסמכים
	פרק ח': בקרות
16	בקרות על הפעילות ועל פעילות חריגה
	פרק ט': תחילה והוראות מעבר
17	תחילה והוראות מעבר
17	ביטול הוראות

פרק א': כללי**מבוא**

1. הוראה זו מהווה מסגרת הסדרה מקיפה לאחד מתחומי התיווך של התאגיד הבנקאי - קבלה והעברה של הוראות לשם ביצוע פעולות בניירות ערך עבור לקוחות, הן כמתווכים והן בדרך של מסחר לחשבונם העצמי (פעילות ברוקר-דילר).
2. מטרת המסגרת להסדרת הפעילות היא הבטחת שוק הוגן, איכות ושקיפות גבוהה בביצוע עסקאות, שיסייעו בהגנה על משקיעים, וכתוצאה מכך חיזוק אמונם בשוק ובמערכת הבנקאית. ההגנה נדרשת, בין היתר, בשל הפערים המובנים בין התאגידים הבנקאיים לבין לקוחותיהם ברמת הידע והמומחיות, כמו גם בשל החשש לניגודי עניינים העולה מעיסוקם של התאגידים הבנקאיים במגוון פעילויות פיננסיות. חלק מהלקוחות הם לקוחות מתוחכמים שאינם זקוקים לרמת ההגנה שאותה מספקת המסגרת. לפיכך, ההוראה מבחינה בין כלל הלקוחות לבין לקוחות כשירים שהתאגידים הבנקאיים פטורים לגביהם מחובות מסוימות בבואם לפעול כברוקר-דילר.
3. התאגיד הבנקאי נדרש להתנהלות נאותה כלפי הלקוח במתן שירותים בנקאיים, כחלק מחובות האמון והזהירות החלות עליו כלפי לקוחותיו. התנהגות תאגיד בנקאי כלפי לקוח שאינה עולה בקנה אחד עם חובות אלה מהווה סיכון התנהגותי לתאגיד הבנקאי (Conduct Risk) ועלולה לפגוע במוניטין התאגיד הבנקאי ולגרום להתממשות סיכונים נוספים ונזקים כלכליים לתאגיד הבנקאי וללקוחותיו. כדי לצמצם את הסיכון ההתנהגותי על התאגיד הבנקאי לוודא קיומה של תרבות ארגונית נאותה לרבות הוגנות ושקיפות בטיפול בלקוחותיו.
4. תאגיד בנקאי נדרש ליישם בפעילויותיו כברוקר דילר עקרונות נאותים של ממשל תאגידי, ניהול סיכונים, בקרה וביקורת פנימית לרבות כאשר הפעילויות מבוצעות בחדר עסקאות כדי לזהות את הסיכונים הגלומים בהן, לנהלם ולהפחיתם בהתאם לאסטרטגיה ולסיבולת הסיכון שלו. יישום תהליכים אלו בפעילויות בניירות ערך ובמט"ח צריך להיעשות בזהירות ובקפדנות, תוך ביצוע התאמות מיוחדות, בשל היקף ומורכבות הפעילות, חשיפה למגוון סיכונים תפעוליים, ובהם: סיכון מערכות מידע, סיכונים משפטיים, סיכון מעילות והונאות, וכן סיכון ציות, סיכון התנהגותי (conduct risk) סיכון מוניטין וסיכון מודלים.
5. ההוראה מתמקדת בפעילויות התאגיד הבנקאי בשוק ההון הן מול הלקוחות והן עבור עצמו, לרבות אלו המתבצעות בחדרי עסקאות ולרבות כאשר התאגיד הבנקאי מספק ללקוחותיו גישה אלקטרונית ישירה לשוק מוסדר.
6. יישום מסגרת ההסדרה בהוראה זו משלים למכלול הוראות ניהול בנקאי תקין המסדירות את התנהלות התאגידים הבנקאיים בתחומי הממשל התאגידי, ניהול הסיכונים, הציות ועוד, וכן במכלול דינים והוראות המסדירים את התנהלות הבנקים מול לקוחות, ובפרט גילוי נאות, דרישות דיווח והנחיות הפיקוח על הבנקים בעניין שירותי קסטודי. ההוראה מבוססת על סטנדרטים מקובלים בעולם וביניהם דרישות המפורטות בדיקטיבה האירופאית לפעילות בניירות ערך (MiFID II) שנכנסה לתוקף בשנת 2018 ועל מסמך שפרסמה באוקטובר 2010 הוועדה של רשויות הפיקוח הבנקאיות באירופה (CEBS) בשם

Guidelines on the management of Operational Risks in Market-Related Activities

7. ביישום הוראות אלו ואימוץ פרשנויות, מציע הפיקוח על הבנקים כי הדירקטוריון וההנהלה יסתייעו בעקרונות הקוד הגלובאלי (FX Global Code), שנועדו לקדם שוק יציב והוגן שבו המשתתפים יכולים לסחור בבטחה במחירים תחרותיים בהתאם למידע הזמין בשוק ולכללי התנהגות בין-לאומיים מקובלים, וכן במסמכים בינלאומיים מנחים אחרים.

תחולה

8. (א) הוראה זו תחול על כל התאגידים הבאים (להלן בהוראה זו – "תאגיד בנקאי"): (1) תאגיד בנקאי ותאגיד עזר; (2) תאגיד כאמור בסעיף 11(א)(3) כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981 (להלן – חוק הבנקאות (רישוי)). (ב) פעילות על פי התחייבות חיתומית, כהגדרתה בחוק ניירות ערך, תשכ"ח – 1968 (להלן – חוק ניירות ערך), או פעילות הפצה כמשמעותה בהגדרת "מפיץ" בחוק ניירות ערך לרבות הפצה של ניירות ערך שאינם חייבים בתשקיף ללקוחות כשירים, בתמורה לעמלת הפצה, לא תיחשב כפעילות ברוקר דילר. (ג) ביצוע עסקאות במטבע חוץ עבור לקוחות, להוציא עסקאות Spot, ייחשבו כפעילות ברוקר דילר. (ד) בנק חוץ שמיישם את רגולציית מיפיד (MiFID) או דוד פרנק (Dodd – Frank Act) לגבי פעילות הסניף בישראל וחל עליו פיקוח בידי הרגולטור במדינת האם יהיה פטור מיישום הוראת ברוקר דילר בכפוף למכתב נוחות מהחברה האם.

הגדרות

9.

- "בורסה"
כהגדרתה בסעיף 50א. לחוק ניירות ערך; ;
- "ברוקר חיצוני"
ברוקר שבאמצעותו מבצע התאגיד הבנקאי את העסקאות בבורסה או בשוק מוסדר.
- "גוף פיננסי"
כהגדרתו בחוק בנק ישראל, תשי"ע – 2010, לרבות חברה שייעודה הנפקת מוצרי מדדים כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, תשנ"ה-1995, ולרבות תאגיד שהתאגד מחוץ לישראל שמאפייני הפעילות שלו דומים לאלו של תאגיד המנוי בהגדרה זו.
- "חדר עסקאות"
חדר שבו מבוצעות פעילויות מסחר (פעילויות ברוקר דילר) בניירות ערך ובמטבע חוץ בשוק הכספים וההון. חדר זה נקרא גם "חדר קדמי";

פעילויות בקרה אחר הסיכונים השונים הגלומים בפעילות המסחר ופעילויות תפעוליות התומכות בפעילויות המסחר, וכן ביצוע ואישור עסקאות והתאמות של נתוני עסקאות, לרבות כל יחידה המבצעת פעילויות דומות ללא קשר לשמה ולמיקומה הארגוני ;

"חדר תיכון" ו "חדר עורפי"

כהגדרתו בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א – 1981 ;

"לקוח"

כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 ; וכן, ממשלות, גופים ציבוריים המנהלים חוב ציבורי, בנקים מרכזיים, מוסדות בינלאומיים ועל מדינתיים כמו הבנק העולמי, ה-IMF, ECB, EIB וארגונים בינלאומיים דומים אחרים.

"לקוח כשיר"

לקוח כשיר, שאינו גוף פיננסי, שמבקש שיחולו עליו ההגנות שמקנה הוראה זו, במיוחד לגבי ביצוע עסקה מיטבית, כמפורט בסעיף 28.

"לקוח מקצועי"

כהגדרתה בסעיף 44ל.א. לחוק ניירות ערך ;

"מערכת למסחר בניירות ערך"

כהגדרתם בסעיף 52 לחוק ניירות ערך ;

"ניירות ערך"

עובד המבצע פעילות מסחר בחדר עסקאות ;

"סוחר"

כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 350 "ניהול סיכונים תפעוליים", לרבות מעילות והונאות וסיכון תדמיתי ;

"סיכון תפעולי"

עובד התאגיד הבנקאי, וכן מי שמועסק בידי התאגיד הבנקאי, בין אם ישירות ובין אם באמצעות חברה ;

"עובד"

עסקה בניירות ערך ;

"עסקה"

כל יחידה המבצעת פעילויות בקרה ותמיכה ללא קשר לשמה ולמיקום הארגוני שלה, לרבות פונקציות העוסקות בבקרה ותפעול של חדר עסקאות (חדר תיכון, חדר עורפי, יחידת סליקה), בניהול סיכונים, בייעוץ משפטי, בציות, בביקורת פנימית ובחשבונאות ראשית ;

"פונקציות הבקרה והתמיכה"

עיסוק באחד מאלה :

"פעילות ברוקר דילר"

פעילות ברוקראז' - קבלה והעברה של הוראות לצורך ביצוע עסקאות בעבור לקוחות או הוצאה לפועל של הוראות לביצוע עסקאות בעבור לקוחות בדרך אחרת ;

פעילות דילר - קניית ניירות ערך לחשבון עצמי או מכירת ניירות ערך מחשבון עצמי לצורך ביצוע הוראות לקוחות ;

כהגדרתו בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א – 1981 ;

"קרוב"

כהגדרתו בחוק ניירות ערך ;

"שוק מוסדר"

כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 "ניהול סיכונים".

"תיאבון הסיכון", "סיבולת

לסיכון"

פרק ב': ממשל תאגידי

דירקטוריון

10. דירקטוריון התאגיד הבנקאי ידון ויאשר מדיניות לפעילות התאגיד הבנקאי כרוקר דילר (להלן – פעילות), תוך מתן דגש לפעילויות מסחר בחדר עסקאות ולקידום תרבות ארגונית המכוונת להפחתת סיכונים תפעוליים בפעילויות אלו. המדיניות יכול שתהייה במסמך נפרד או שתתווסף למסמכי מדיניות אחרים רלוונטיים, ותכלול, בין היתר, את הנושאים המפורטים בהוראה זו ובכלל זה:

(א) מבנה ארגוני, תהליכי עבודה ונהלים מתאימים לביצוע עסקאות לרבות מכירות בחסר והשאלות, קיזוזים של קניות כנגד מכירות או ביצוע מצרפי (aggregation) של קניות או מכירות, הן בין הלקוחות לבין עצמם והן בינם לבין התאגיד הבנקאי המבצע עסקאות לחשבונו העצמי, בכל שלבי המסחר, ולבקרה על העסקאות באופן שיבטיח, בין השאר, את ההוגנות, איסור אפליה בין הלקוחות, המשכיות הפעילות, אמיונותה, זמינותה ואבטחת המידע הנדרשת עבורה ;

(ב) סיבולת לסיכון ;

(ג) הגבלות עיקריות על פעילות לפי סוגי חשיפות ולפי היחידות השונות בקבוצה הבנקאית ;

(ד) ביצוע עסקה מיטבית עבור לקוח כמפורט בסעיף 28, לרבות ניהול רשימת שווקים מוסדרים אפשריים עיקריים עבור כל סוג מכשיר פיננסי ;

(ה) זיהוי ומניעה של ניגודי עניינים העשויים לעלות במסגרת הפעילות, כמפורט בסעיף 16 להוראה זו ;

(ו) מיפוי הסיכונים השונים, לרבות סיכונים תפעוליים, בפעילויות המסחר השונות, בשירותים, ומוצרים המוצעים ללקוחות, אחת לתקופה והתאמתם לקהלי יעד מוגדרים הכוללים: לקוחות כשירים, לקוחות מקצועיים ולקוחות אחרים ;

(ז) הקצאה של משאבים נאותים, לרבות עובדים בעלי ידע וניסיון מתאים ;

(ח) קביעת מדיניות תגמול של העובדים המעורבים בפעילות שמביאה בחשבון עמידה ביעדי ציות, הגינות והימנעות מהתממשות החשש לניגודי עניינים, ובהתאמה לתיאבון הסיכון של התאגיד הבנקאי ;

(ט) קביעת סוג, תוכן ותדירות הדיווחים שיועברו אליו בנושא פעילות ברוקר דילר.

הנהלה בכירה

11. ההנהלה הבכירה אחראית לניהול אפקטיבי של פעילות התאגיד כברוקר דילר, ובכלל זה היא אחראית:

- (א) לגבש מדיניות כמפורט בסעיף 10 שתובא לאישור הדירקטוריון ולוודא יישום המדיניות שאושרה.
- (ב) לוודא הטמעה של מסגרת נאותה לניהול סיכונים תוך מתן דגש לניהול סיכוני ציות, סיכונים התנהגותיים וסיכונים תפעוליים אחרים בפעילות התאגיד הן כמתווך והן כסוחר לחשבונו העצמי, הכוללת נהלים, תהליכים ומנגנונים לזיהוי וניטור הסיכונים הגלומים בפעילות התאגיד לניהולם ולהפחתתם, בהתאם לאופי השירותים והפעילויות שמבצע התאגיד, ולאסטרטגיה ולתיאבון הסיכון שנקבע להם.
- (ג) לקבוע עבור כל אחת מפונקציות הביקורת והבקרה, כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301, את תחומי האחריות, הסמכות והמשאבים הנדרשים להן, וכן את אפשרות גישתן למערכות מידע, כדי לאפשר להן לאתגר באופן אפקטיבי את הפעילויות לרבות לעניין ביצוע הערכה תקופתית של הסיכונים והדרכים לניהולם.
- (ד) לוודא כי המבנה הארגוני יאפשר הפרדת סמכויות נאותה בין היחידות העסקיות לבין פונקציות הבקרה והתמיכה בקו ההגנה הראשון, לרבות קביעת סמכויות לכל סוחר או קבוצת סוחרים בנפרד, כאשר נדרש, ובחינת הצורך בהפרדה פיזית, בפרט בחדר עסקאות.
- (ה) לקבוע נהלים ליישום המדיניות שיכללו, בין היתר:
 - (1) סוגי פעילויות, מוצרים ותהליכים לביצוע עסקאות (לרבות עסקאות שאינן נקבעות על פי תנאי שוק, למשל עסקאות שנסגרות בשערים היסטוריים);
 - (2) קביעת מדרג סמכויות לאישור עסקאות;
 - (3) הגבלות על הפעילות ועל שעות הפעילות;
 - (4) ביצוע התאמות וסליקה;
 - (5) פירוט הבקורות בכל סוג פעילות;
 - (6) הדרכות שוטפות;
 - (7) דיווחים תקופתיים ומידיים לדירקטוריון, לגורמים העסקיים ולגורמי הבקרה.
- (ו) לקבוע נהלים לטיפול בהתממשות אירועים שגרמו לתאגיד לחרוג מסיבולת הסיכון שלו או שיש בהם מאפיינים מסוימים, לרבות כאלה שנוצרו כתוצאה ממעילה או הונאה בפועל או מפעילות חשודה, ולהסדרת הדיווח על אירועים אלו לדרג הניהול המתאים.
- (ז) לקבוע נהלים לביצוע הוראות של עובדי התאגיד הבנקאי עבור עצמם, או בשמם או עבור קרוביהם, כדי למנוע התממשות החשש לניגוד עניינים או לשימוש במידע פנים או לשימוש במידע חסוי אחר שאליו נחשף העובד במסגרת עבודתו.
- (ח) לוודא כי קביעת יעדים לעובדים העוסקים בפעילות התאגיד הבנקאי כסוחר לחשבונו העצמי יהיו בהלימה לתיאבון הסיכון.

ניהול סיכונים

12. קו ההגנה השני ובכלל זה פונקציית ניהול הסיכונים ופונקציית הציות, יכללו בביצוע פיקוח ובקרה על פעילויות התאגיד הבנקאי כברוקר דילר ובמיוחד על הפעילות בחדרי העסקאות, לפחות את העניינים הבאים:
- (א) בקרה שוטפת אחר הפעילות והרווחיות, ובכלל זה בקרות על חריגה מסמכויות, על פעילות במוצרים שאינם מאושרים ועל חריגה ממסגרות;
- (ב) בחינת אפקטיביות הבקרות וגורמי הבקרה בקו ההגנה הראשון;
- (ג) קבלת דיווחים בלתי תלויים ואיתגור הדיווחים והנתונים;
- (ד) זיהוי סיכונים הנובעים ממעילות והונאות ומהתנהגות שאינה אתית והטמעת תהליך למיפוי סיכונים אלה כחלק בלתי נפרד ממסגרת ניהול הסיכונים אשר מתואמת עם המתודולוגיה להערכת סיכון תפעולי;
- (ה) ניתוח מקורות הסיכונים התפעוליים בפעילויות מסחר, לרבות בחדרי עסקאות, זיהויים וניטורם בתדירות ובעיתוי המתאימים;
- (ו) תפקידים נוספים כמפורט בהוראות ניהול בנקאי מספר 308 בנושא "ציות ופונקציות הציות בתאגיד הבנקאי", מספר 310 בנושא "ניהול סיכונים" ומספר 350 בנושא "ניהול סיכונים תפעוליים".

ביקורת פנימית

13. קו ההגנה השלישי, מערך הביקורת הפנימית, יכלול, בין השאר, בתוכנית העבודה שלו במחזור של ארבע שנים, לכל הפחות, גם את פעילות הברוקר דילר תוך מתן דגש מיוחד לפעילות חדרי העסקאות בהתחשב ברמת הסיכון ובמורכבות הפעילות, בהתאם לאמור בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 307 בנושא "פונקציית ביקורת פנימית", ובפרט:
- (א) יבחן את יעילות ואת מהימנות מערך הדיווחים שנקבע;
- (ב) יבחן אירועים תפעוליים חריגים ותהליכי הפקת הלקחים בתאגיד הבנקאי;
- (ג) יבחן תלונות של גורמים מתוך התאגיד הבנקאי ומחוצה לו בנושאים הקשורים להתנהלות בלתי תקינה בפעילויות המסחר;
- (ד) יבחן קיום דרישה להיעדרות מינימאלית רצופה של סוחר, לרבות איסור גישה של הסוחר למערכות המסחר בתקופת היעדרותו ולרבות מינוי עובד אחר למילוי תפקידו בהעדרו, כאמור בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 360 בנושא "רוטציה וחופשה רציפה".

פרק ג': כשירות מקצועית וניגודי עניינים

כשירות והתאמה של דירקטורים ועובדים

14. (א) הדירקטוריון, ההנהלה הבכירה ועובדי פונקציות הבקרה והתמיכה, צריכים להיות בעלי הבנה מקצועית מתאימה לתפקידם, יכולות וסמכויות כדי לאתגר באופן אפקטיבי את פעילות המסחר והסליקה (לרבות לגבי הסיכונים התפעוליים הפוטנציאליים ואלה שבפועל ולרבות לגבי פעילות הסוחרים).

- (ב) תאגיד בנקאי יוודא שכל עובד המבצע פעילות ברוקר דילר (לרבות סוחרים בחדרי עסקאות ועובדי פונקציות הבקרה) יעמוד בתנאי כשירות והתאמה לתפקיד.
- (ג) כדי לשמר את כשירות העובדים העוסקים בפעילות ידאג התאגיד הבנקאי כי אותם עובדים יקבלו הדרכה מקצועית מתמשכת בהתאם לנהלים שייקבעו בנושא. ההכשרה תכלול, בין השאר, היבטים של תרבות ארגונית, התנהגות מקצועית ומניעת הונאות ומעילות בפעילות במסחר.

איסור האצלת סמכויות

15. תאגיד בנקאי יבצע פעילות ברוקר דילר באמצעות עובד של התאגיד הבנקאי או באמצעות קבלת שירותים ממי שאינו עובד התאגיד הבנקאי, ובלבד שאחריותו של התאגיד הבנקאי כלפי לקוחותיו לא תיגרע ביחס לפעילות או לעסקה.

ניגוד עניינים

16. (א) נהלים למניעת ניגוד עניינים יכללו, בין היתר :

- (1) זיהוי נסיבות שיש בהן ניגוד עניינים בין התאגיד הבנקאי, לרבות בעלי השליטה בו, מנהליו ועובדיו, לבין לקוחותיו או בין לקוח אחד לאחר, לרבות מצבים כאמור שעלולים להיגרם כתוצאה מתמריצים הניתנים על ידי צד הקשור לפעילות או הנגרמים ממדיניות התגמול של התאגיד הבנקאי עצמו.
- (2) זיהוי של הנסיבות העלולות להביא לידי מצבים של ניגוד עניינים כאמור, לרבות נסיבות שיש בהן ניגוד עניינים שעלולים להיווצר כתוצאה מפעילות עסקית של תאגידי אחרים בקבוצה הבנקאית.
- (3) נהלים למניעת שימוש לא ראוי במידע המצטבר בידי גורמים שונים בתאגיד הבנקאי בדבר הוראות ופעילות הלקוחות בניירות ערך, בידי עובדים או גורמים אחרים.
- (4) נוהל למעקב ובקרה אחר הסיכונים הפוטנציאליים העולים משינויי תפקיד של עובדים, בדגש על עובדי חדר קדמי, תיכון ועורפי או במערכות מידע תומכות רלוונטיות ובמיוחד אם המעבר הוא לתפקיד הקשור לאותו מוצר או תחום פעילות.
- (5) תיאור המבנה הארגוני והנהלים שנקבעו.
- (ב) כאשר המבנה הארגוני או הנהלים שנקבעו למניעת נסיבות שיש בהן ניגוד עניינים אינם מספיקים כדי לוודא, ברמת סבירות נאותה, כי הלקוחות אינם עשויים להיפגע כתוצאה מניגוד העניינים, על התאגיד הבנקאי לתת גילוי על כך ללקוח לרבות הצעדים שנקטו להפחתת הסיכון לפני ביצוע עסקאות עבורו. הגילוי יינתן בכתב ויכלול מידע מספק שיאפשר ללקוח לקבל החלטה ביחס לשירות שעליו ישפיע ניגוד העניינים.

קוד התנהגות

17. (א) תאגיד בנקאי הפועל כרוקר דילר יפעל בהוגנות, שקיפות ובמקצועיות כלפי לקוחותיו.
- (ב) כל מידע הנמסר ללקוחות במסגרת הפעילות יהיה הוגן, ברור ולא מטעה.

- (ג) התאגיד הבנקאי יפתח ויישם קוד התנהגות ספציפי לפעילות ברוקר דילר, בדומה לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 350 בנושא "ניהול סיכון תפעולי", אשר יתייחס גם להיבטים ייחודיים של פעילות מסחר וכן ליחסים שבין הסוחרים והצדדים הנגדיים שהם פועלים מולם (למשל, תשלומים והטבות שאינם מתחייבים מהסכמים, אם קיימים).
- (ד) תאגיד בנקאי, וכן עובד של התאגיד הבנקאי או אחר מטעמו או בעבורו של התאגיד הבנקאי לא יקבל טובת הנאה, במישרין או בעקיפין, בקשר עם מתן שירות ללקוח על ידי צד הקשור לפעילות או על ידי צדדים שלישיים אלא אם הותר במפורש בחוק; תאגיד בנקאי רשאי לקבל תמורה מאת הלקוח בגין ביצוע הפעילות בגין עלויות וחייבים נלווים כאמור בסעיף 19(ג).
- (ה) עובד התאגיד הבנקאי אינו רשאי לקבל ייפוי כוח מלקוח לביצוע עסקאות בניירות ערך, למעט אם מדובר בקרוב ובכפוף להגבלות שיקבע התאגיד הבנקאי כאמור בסעיף 11(ז).
- (ו) תאגיד בנקאי יחזיק את ניירות הערך של לקוחותיו בנפרד מאלו שלו.

פרק ד': התאמת הפעילות ללקוח

התאמת הפעילות ללקוח

18. (א) בטרם יאפשר תאגיד בנקאי ללקוח לבצע פעילות בניירות ערך, יעריך התאגיד הבנקאי את התאמת הפעילות ללקוח, מבחינת מידת הבנתו בדבר הסיכויים והסיכונים הכרוכים בפעילותו ובהתבסס על רמת הידע או הניסיון של הלקוח, על פי מידע שמסר לו הלקוח. היקף הבירור ואופיו יקבעו לפי טבעם ומורכבותם של ניירות הערך שבהם עתיד לסחור הלקוח. נמצא הלקוח כמי שאינו מתאים לסחור בניירות הערך המבוקשים על ידו, יזהיר התאגיד הבנקאי את הלקוח בדבר אי-התאמתו כאמור. נוסח האזהרה יכול להינתן בפורמט אחיד.
- (ב) למרות האמור בסעיף קטן (א):
- (1) תאגיד בנקאי הפועל כברוקר רשאי להסתפק בהערכת התאמת הפעילות ללקוח רק בגין מכשירים פיננסיים מורכבים ולהזהיר את הלקוח אם מצא שרמת הידע או הניסיון שלו אינו תואם פעילות במכשירים כאמור. נוסח האזהרה יכול להינתן בפורמט אחיד.
- (2) תאגיד בנקאי רשאי לקבוע אזהרה אחידה לכלל הלקוחות הפועלים במכשירים פיננסיים מורכבים, וכן בניירות ערך שהתאגיד הבנקאי קבע שפעילות בהם מחייבת מומחיות מיוחדת. על אף האמור, רשאי התאגיד הבנקאי לשקול הסרת האזהרה מלקוחות כשירים או מקצועיים לפי העניין.
- (ג) אפשר שההערכה תשתנה במהלך שנות ההתקשרות בין התאגיד הבנקאי לבין הלקוח אם הגיע לתאגיד הבנקאי מידע חדש אודות הלקוח או שמדובר בנייר ערך חדש.
- (ד) במקרים שבהם הלקוח בוחר שלא לספק לתאגיד הבנקאי מידע אודות רמת ידיעותיו וניסיונו או שהוא מספק מידע חלקי, התאגיד הבנקאי יזהיר את הלקוח כי אין באפשרותו לקבוע האם הפעולה בנייר הערך המסוים מתאימה עבורו. נוסח האזהרה יכול להינתן בפורמט אחיד.

(ה) התאגיד הבנקאי יחליט אם לאפשר ללקוח שקיבל אזהרה כאמור בסעיפים קטנים (א) (ב) או (ג) לבצע עסקאות בניירות ערך או במכשירים פיננסיים כאמור; החליט התאגיד הבנקאי לאפשר ללקוח שבחר בכך, חרף האזהרה, להמשיך בביצוע העסקה, יתעד התאגיד הבנקאי את האזהרה וישקול אם להחתיים את הלקוח על כך שהוזהר.
(ו) התאגיד הבנקאי יתעד את פרטי הליך התאמת הפעילות ללקוח, אם בוצע, ואת האזהרות וההודעות שנמסרו ללקוח בעניין זה.

לעניין סעיף זה "מכשיר פיננסי מורכב" – מכשיר פיננסי נגזר לרבות אופציות, חוזים עתידיים, חוזי אקדמה, חוזי החלפה; תאגיד בנקאי רשאי לכלול בהגדרה זו ניירות ערך נוספים.

מסירת מידע ללקוח (לפני חתימה על הסכם)

19. לפני חתימה על הסכם לביצוע פעילות בניירות ערך, תאגיד בנקאי ימסור בכתב ללקוחותיו מידע מקיף בנושאים המפורטים להלן, כדי שיוכלו להבין את האופי והסיכונים הגלומים בפעילות. המידע יכול שיהיה בנוסח ובפורמט אחידים. המידע יכלול, בין השאר:
(א) תיאור כללי של סוגי ניירות ערך, לרבות הסיכונים הגלומים באותם ניירות ערך;
(ב) תיאור מדיניות ביצוע הוראות הלקוח, לרבות מדיניות ביצוע עסקה מיטבית ללקוח. התיאור יכלול בין היתר, את השווקים המוסדרים שבהם פועל התאגיד הבנקאי בסוגי ניירות הערך השונים, והגורמים המשפיעים על בחירת השוק המוסדר כגון: מחירים, עמלות ומהירות ואיכות הביצוע והסליקה בשווקים אלו;
(ג) עלויות וחובים נלווים.

הסכם עם הלקוח

20. (א) תאגיד בנקאי יפעל מול לקוחותיו במסגרת הסכם כתוב שיכלול את הזכויות והחובות של הצדדים, לרבות ציון הגורם הרשאי להעביר הוראות לתאגיד הבנקאי, מגבלות על הפעילות, וכן תנאים נוספים שבמסגרתם תתבצע הפעילות.
(ב) טרם החתימה על ההסכם, יידע תאגיד בנקאי לקוח כשיר, שאינו גוף פיננסי, כי עומדת בפניו האפשרות שהתאגיד הבנקאי יישם כלפיו את ההגנות שמקנה ההוראה. לקוח שמימש את האפשרות כאמור יסווג כלקוח מקצועי. בהסכם יצוין האם הלקוח הוא לקוח כשיר או מקצועי ותפורטנה הדרישות שעל פי סעיף 31 להוראה התאגיד הבנקאי פטור מיישומן.
(ג) התאגיד הבנקאי ישלח הודעה ללקוח על כל שינוי בסיווגו.
(ד) בהסכם יצוין כי לא נעשתה התאמת פעילות ללקוח, אם הלקוח דיווח במועד כריתת ההסכם כי בכוונתו לתת הוראות ביצוע בשוק מוסדר רק במכשירים פיננסיים לא מורכבים והתאגיד הבנקאי משמש בעסקה כברוקר.
(ה) תאגיד בנקאי שמדיניות הביצוע שלו מאפשרת ביצוע הוראות ללקוח מחוץ לשוק מוסדר, יודיע על כך ללקוח ויקבל את הסכמתו באופן מפורש, וזאת בטרם יבצע לו הוראות מחוץ לשוק מוסדר.

פרק ה': ביצוע פעולות

כללי

21. הנהלים של התאגיד הבנקאי ייכללו התייחסות לעניינים הבאים :
- (א) עסקאות שסוחר רשאי ליזום (initiate) ולסגור.
- (ב) המקרים שבהם תתאפשר פעילות של ייזום וסגירה של עסקאות בחדר עסקאות בשעות שאינן מוגדרות כשעות פעילות פורמאליות של החדר.
- (ג) מסחר מחוץ לכותלי התאגיד הבנקאי, לרבות העובדים שלהם שמכות לעשות זאת, סוגי המסחר המותרים, מעורבותה של פונקציית הבקרה והתיעוד הנדרש.
22. פעילויות מסחר תהיינה מגובות בהסכמים נאותים וכאשר נעשה שימוש בהסכם מסגרת סטנדרטי מול צד נגדי הוא יכלול, ככל האפשר, סעיפים ברי אכיפה לצורך ביצוע קיזוז בסגירה ובסליקה ("closeout netting", "settlement netting").
23. בנוסף, התאגיד הבנקאי יבטיח, ככל שניתן, כי קיימת אפשרות להחלפה (Schemes for the novation) או לביטול (tear-up) של הסכמים לצורך הפחתת הפוזיציה הנקובה וצמצום החשיפות לסיכון תפעולי וסיכון של צדדים נגדיים לתאגיד הבנקאי, ללא שינוי משמעותי בפוזיצית סיכון השוק.
24. תאגיד בנקאי המאפשר בנהליו ביצוע עסקאות מאוחרות (late trade) יודא כי במקביל פועלות פונקציות הבקרה והתמיכה הרלוונטיות, וזאת במתכונת המתאימה לפעילות שאושרה ובהתאם להערכת הסיכונים.
25. יש להגביל, ככל שניתן, הפקדת סוחר אחד בלבד (כולל מנהל דסק) על דסק עם פעילות מהותית.
26. יש להימנע מתהליכים ידניים בביצוע ובכריתת עסקאות, למעט מקרים שיוגדרו מראש (ביחס לסוגי עסקאות, היקף, הגורם המורשה לבצען וכיו"ב).

קבלת הוראות מלקוחות

27. (א) הוראות הלקוחות לביצוע פעולות בניירות ערך יכולות להינתן גם באמצעות ערוצי התקשורת המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 367 - "בנקאות בתקשורת" בכפוף לדרישות זיהוי ואימות כנדרש באותה הוראה, ובלבד שהתאגיד הבנקאי יעמוד בדרישות התיעוד כנדרש בסעיף 46 להוראה זו.
- (ב) תאגיד בנקאי יקבע נהלים לטיפול באופן מידי, זהיר והוגן של הוראות לקוחות ביחס להוראות של לקוחות אחרים או ביחס לפעולות שהוא מבצע עבור עצמו. נהלים אלו יקבעו, בין היתר, כי :
- (1) ההוראה תכלול כל מידע רלוונטי, לרבות: שעת קבלתה המדויקת, מועד משוער לביצוע ההוראה, סכום פקודת המסחר, וכן הגבלת זמן, שער או הפסד או הגבלה לגבי ביצועה בשלב מסוים של המסחר.
- (2) הוראת לקוח (הניתנת לביצוע במערכת מסחר בניירות ערך) תועבר לביצוע מיד עם קבלתה אצל התאגיד הבנקאי, בכפוף להגבלות המסחר, לרבות שעות

הפעילות והגבלות הלקוח כאמור בסעיף קטן (1), אלא אם הוסכם אחרת עם הלקוח או שההוראה עונה על האמור בסעיף קטן (4) להלן.

- (3) הוראות דומות של לקוחות תבוצענה לפי סדר קבלתן אצל התאגיד הבנקאי.
- (4) ניתן יהיה לסטות באופן סביר מביצוע מהיר של הוראת הלקוח בסוגי עסקאות ומצבים מסוימים אותם הגדיר התאגיד הבנקאי מראש, וזאת כדי להשיג ללקוח תנאים טובים יותר ובלבד שהלקוח נתן הסכמה לכך מראש.
- (5) תאגיד בנקאי המבצע באופן מצרפי הוראות של לקוחות שונים יודא כי ההקצאה נעשית באופן הוגן שאינו מפלה בין לקוחות, לרבות כאשר ההוראה בוצעה באופן חלקי.

(ג) נודע לתאגיד הבנקאי כי קיימת בעיה מהותית בביצוע הוראות הלקוח, בשל בעיה במערכות מסחר שמנוהלות על ידי התאגיד הבנקאי או שמנוהלות על ידי גורמים חיצוניים לתאגיד הבנקאי, באופן שהבעיה השפיעה על אופן ביצוע עסקת הלקוח בדרך החורגת מהותית ממדיניות הביצוע של התאגיד הבנקאי - יעדכן את הלקוח בהקדם האפשרי.

ביצוע העסקה המיטבית עבור הלקוח

28. (א) תאגיד בנקאי ינקוט את כל האמצעים הסבירים כדי לבצע עסקאות על הצד הטוב ביותר עבור הלקוח, תוך התחשבות, בין היתר, במאפיינים הבאים של העסקה: גודל, מחיר, עלויות, מהירות ביצוע, סבירות הביצוע והסליקה בשווקים מוסדרים אפשריים או מחוץ לשווקים מוסדרים שבהם התאגיד הבנקאי פועל כאמור בסעיף 19(ב). אפשר שתאגיד בנקאי לא יוכל להשיג את העסקה המיטבית ביותר עבור כל הוראה והוראה של הלקוח, אולם הוא נדרש לתעד כי מבוצעות בקרות שוטפות על מנת לוודא שנוהל הביצוע מוכוון להשגת העסקה המיטבית ביותר ואם נדרש לעדכן את מדיניות הביצוע.
- (ב) למרות האמור בפסקה (א), כאשר ניתנת הוראה ספציפית של הלקוח לגבי ביצוע עסקה, התאגיד הבנקאי יבצע את העסקה בהתאם להוראת הלקוח, לרבות ביצוע עסקה מחוץ לשוק מוסדר ובהתאם למדיניות ביצוע הוראות הלקוח כאמור בסעיף 19(ב). הוראה כאמור, יכולה להינתן במסגרת ההסכם שנחתם מול הלקוח כאמור בסעיף 20.
- (ג) תאגיד בנקאי יודיע מראש ללקוחותיו על שינויים משמעותיים במדיניות הביצוע שנקבעה והובאה לידיעתם כאמור בסעיף 19(ב).
- (ד) עסקה מיטבית ביחס למוצרים הנסחרים מעבר לדלפק (מוצרי OTC) משמעה שעל התאגידי הבנקאיים לבדוק את הוגנות המחיר והעסקה שמוצעים ללקוח כאשר הם מבצעים את ההוראה שלו או כאשר הם מחליטים לבצע עסקה במוצרי OTC, כולל מוצרים בהתאמה אישית. זאת באמצעות איסוף מידע מהשוק לצורך ביצוע תחשיב אומדן למחיר של המוצר, ואם ניתן - על ידי השוואת המחיר למחירי מוצרים דומים. הבדיקה תותאם לאופי המכשיר הפיננסי, ההיקף הכספי ותכונות מסחר אחרות. תהליכים אלו יש לעגן במדיניות ובנהלים של התאגיד, לוודא כי קיימות מערכות תמחור ראויות ולבחון את המתודולוגיה כדי להבטיח בחינה עקבית של הוגנות במחיר.

הגבלות על עסקאות עם לקוחות כנגד הנוסטרו

29. תאגיד בנקאי לא יבצע עסקה מחוץ לבורסה או מחוץ לשוק מוסדר בניירות ערך הנסחרים בשוק מוסדר בישראל או מחוץ לישראל, בין חשבונו העצמי (נוסטרו) לבין חשבון הלקוח, למעט:

- (א) לשם תיקון טעויות;
- (ב) עסקה של מכירת לפחות 2% מאמצעי שליטה בתאגיד;
- (ג) עסקה בין התאגיד הבנקאי לבין בנק ישראל;
- (ד) עסקאות שההוראות לפי פרק ז' 3 לחוק ניירות ערך, לעניין זירת סוחר לחשבונו העצמי אינן חלות עליהן בהתאם לסעיף 444 לחוק זה.

ביצוע פעולה באמצעות צד ג'

30. (א) תאגיד בנקאי המתקשר בהסכם עם ברוקר חיצוני הפועל עבורו בישראל או מחוץ לישראל יקבע כללים לבחירה ולבחינה של ברוקר חיצוני שיכללו בין השאר, יכולת הברוקר לספק רמת שירות נאותה והוגנת, איתנותו הפיננסית, הסדרת האחריות המשפטית בין הברוקר החיצוני לתאגיד הבנקאי, ובקרה ופיקוח של התאגיד הבנקאי על ביצועי הברוקר.

(ב) תאגיד בנקאי המתיר ללקוח מתן הוראות קנייה ומכירה ישירות לברוקר חיצוני הפועל עבור התאגיד הבנקאי בישראל או מחוץ לישראל, יקבע נהלים אשר יחייבו חתימת הסכמים בכתב עם הלקוח ועם הברוקר. בהסכמים יפורטו תנאי ההתקשרות, לרבות הגבלה על סכום העסקאות וחובה לציין במפורש בכל עסקה את העובדה שההוראה ניתנה לברוקר ישירות על ידי הלקוח.

(ג) התאגיד הבנקאי יקפיד לקבל דיווח בכתב על תוצאות פעולותיהם של הברוקרים החיצוניים הפועלים עבורו. התאגיד הבנקאי יקבע סדרי בקרה נאותים כדי לאפשר השוואת ההוראות לביצוע בפועל, הן על ידי ברוקרים חיצוניים והן על ידי מבצעים פנימיים, ככל שההוראות לביצוע חשופות לתאגיד הבנקאי; בנוסף, התאגיד הבנקאי יוודא קיומו של רישיון או היתר רשמי אחר, בר תוקף, המעיד על הרשאתו של הברוקר החיצוני לפעול בבורסה או בשוק המוסדר הרלוונטי.

פעולות עבור לקוחות כשירים

31. תאגיד בנקאי יהיה פטור מיישום סעיפים 18 (התאמת הפעילות ללקוח), 19 (מסירת מידע ללקוח (לפני חתימה על הסכם)), 28 (ביצוע העסקה המיטבית עבור הלקוח) ו-41 (דיווח ללקוח לאחר ביצוע פעולה, לעניין פירוט המידע שיינתן), ללקוחות כשירים.

מערכות מסחר אוטומטיות (מסחר אלגוריתמי)

32. תאגיד בנקאי המספק ללקוחותיו גישה אלקטרונית ישירה לשוק מוסדר יפעל כאמור להלן:
 (א) ידאג ליישם בקרות אפקטיביות על פעילות לקוחות בשוק המוסדר כדי לוודא כי הם אינם חושפים את התאגיד הבנקאי לסיכונים;
 (ב) יוודא כי הלקוחות פועלים בשוק המוסדר במסגרת הגבלות שנקבעו מראש להיקף מסחר והיקף אשראי;

(ג) ידאג לקיום רשימה מעודכנת של הלקוחות שקיבלו גישה כאמור.

33. תאגיד בנקאי המשמש כחבר כללי לסליקה (General clearing member) עבור אחרים יקבע תנאים ודרישות רלוונטיים כדי להפחית סיכונים שעלולים להיגרם כתוצאה מפעילות זו לתאגיד הבנקאי או למסחר וידאג ליישום בקרות אפקטיביות כדי לוודא כי לקוחות המקבלים ממנו שירותי סליקה כאמור עומדים בהם.

פרק ו': מערכות מידע

מערכות מידע

34. יש להטמיע מערכות מידע נאותות בתחום המסחר כדי להבטיח רמה גבוהה של הגנה מפני התממשות סיכונים, כגון סיכונים תפעוליים וסיכוני סייבר.

35. יש להגדיר הרשאות גישה ותשתית המאפשרות הגנה נאותה מפני ביצוע שינוי, בניגוד לנהלים, של מידע המשמש לתהליכים לאחר מסחר (למשל, דרך הפרדה פיזית או לוגית של תשתיות המשמשות למסחר לבין אלה המשמשות לתהליכים לאחר מסחר).

36. בנוסף לאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 357 בנושא "ניהול טכנולוגיית המידע", התאגיד הבנקאי נדרש לקבוע מדיניות לגבי הגישה למערכות המידע בתחום המסחר אשר תעודכן באופן תקופתי, בין היתר בהתאם לשינויים שביצע במערכות המידע שבשימוש.

37. על מערכות המבצעות עסקאות באופן אוטומטי עבור התאגיד הבנקאי אשר תוגדרנה כקריטיות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 361 בנושא "ניהול הגנת הסייבר" יש להפעיל בהתאם בקרות מוגברות, לרבות הגבלות היקף התואמות לרמות הבקרה.

38. רמת האבטחה של מערכות אלו צריכה להיבחן ולהיות מנוטרת באופן שוטף כדי למנוע גישה לא מורשית לתשתיות התאגיד לצורך מניעה בין השאר של חשיפת מידע סודי לצד שלישי, יצירת מסמכים פיקטיביים או פוזיציות פיקטיביות בספרים.

39. יש לבצע בדיקות של ניהול ויכולת מתן שירותים (capacity and performance) למערכות המסחר, הן באופן שוטף והן במצבי קיצון.

40. בנוסף לאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 355 בנושא "ניהול המשכיות עסקית", התאגיד הבנקאי יקבע נהלים ומערכות הדרושים לשמירת המשכיות העסקית והרציפות התפקודית של המסחר, לרבות אסטרטגיית התאוששות במקרה של כשל במערכותיו.

פרק ז': דיווח על פעולות ותיעוד

דיווח ללקוח לאחר ביצוע הפעולה

41. (א) תאגיד בנקאי יציג ללקוח המחובר למערכתיו באמצעים דיגיטליים מידע הנוגע לביצוע עסקה (לרבות עסקה שבוצעה על פי הוראת קבע של הלקוח) סמוך לקבלת פרטי ביצוע העסקה בידי התאגיד הבנקאי, וללקוח שאינו מחובר באמצעים דיגיטליים, ישלח התאגיד הבנקאי תוך עשרה ימים מיום ביצוע העסקה הודעה בכתב שתכלול את המידע הנוגע לביצוע העסקה. המידע יכלול, בין היתר, את הפרטים הבאים, ככל שהם מצויים בידי התאגיד הבנקאי:

- (1) שם התאגיד הבנקאי;
- (2) שם הלקוח ופריט מזהה נוסף;
- (3) התאריך והשעה של ביצוע הפעולה;
- (4) סוג הפעולה;
- (5) שם השוק המוסדר;
- (6) פרטי המכשיר הפיננסי, לרבות שם, סכום ומחיר;
- (7) חיובים בנוגע לביצוע העסקה.

(ב) תאגיד בנקאי ימסור ללקוח דיווח תקופתי, ולכל הפחות אחת לשנה, על הפעולות שבוצעו עבורו. דיווחים אלה יכללו, בין היתר, פירוט יתרות ניירות הערך, וכן עלויות הקשורות בביצוע הפעולות.

דיווחים פנימיים

42. תאגיד בנקאי יודא כי הדיווחים הפנימיים איכותיים, עקביים ומתאימים לצרכים של דרגי הניהול השונים ושל יחידות הבקרה בהתאם לשימושיהם וצרכיהם. הדיווחים יסתמכו, ככל האפשר, על מקורות מידע שאינם הגורם שיזם וביצע את המסחר.

43. הדיווחים יכללו הסברים לגבי הפערים שיימצאו בין נתוני הרווחיות לפי הדיווח הפנימי לבין אלו של הדיווח לציבור.

44. מערכות הדיווח הקשורות לפעילות מסחר יציפו בפני הדירקטוריון, ההנהלה הבכירה ופונקציות הבקרה וניהול הסיכונים אזהרות הולמות והתראות כאשר מתגלות פעולות חשודות או מתרחשים אירועים מהותיים.

45. התאגיד הבנקאי יודא כי יתבצע דיווח לגורמים המתאימים בהיררכיה הארגונית על הפעולות הבאות: עסקאות חריגות ובולטות, חריגות בתהליכי אישור והתאמה, טעויות ברישום, עיבוד וסליקת עסקאות (settlement), כולל ביטולים, תיקונים, עסקאות מאוחרות ומחירים מחוץ לשוק (off-market rates).

תיעוד ושמירת מסמכים

46. (א) (1) תאגיד בנקאי יתעד במסמך כל פעולה הקשורה לעסקה במסגרת פעילותו כברוקר דילר, בסמוך להתרחשותה, לרבות הוראות ביצוע ופקודות קניה ומכירה, ביצוע פעולה של לקוח או של גורם כלשהו בתאגיד הבנקאי שמעורב בהוצאה לפועל של הוראת הביצוע של הלקוח, כל הפוזיציות הרלוונטיות, תזרימי המזומנים וחישובים הקשורים לעסקה

מסוימת (למשל פוזיציות בתיק למסחר, רווח והפסד ותזרימי מזומנים תלויים או מותנים) ורישום העסקה וכל מה שנוגע לה בספרי התאגיד הבנקאי, הכל כדי לאפשר שחזור מלא ומדויק של העסקה לרבות קיום נתיב בקרה, החל ממתן הוראת הביצוע, ושחזור של השפעת העסקה על החשבונות שמנהל התאגיד הבנקאי (להלן – מסמך הקשור לעסקה).

(2) תאגיד בנקאי ישמור תיעוד של כל מסמך הקשור לעסקה לתקופה של, לפחות, שבע שנים ממועד קבלת המסמך לידי התאגיד הבנקאי או ממועד ביצוע העסקה, לפי המאוחר. לעניין סעיף זה, "מסמך" - לרבות רישום או הקלטה של הוראות טלפוניות, מסר אלקטרוני או סריקה ממוחשבת;

(ב) התאגיד הבנקאי ינקוט באמצעים סבירים כדי להקליט או לתעד שיחות טלפון רלוונטיות או תקשורת אלקטרונית אחרת הנעשית באמצעות מכשיר שניתן לעובד על ידי התאגיד הבנקאי, לרבות כאשר המסחר מתבצע מחוץ לכותלי התאגיד הבנקאי או כאשר השיחות לא הניבו בסופן ביצוע עסקה. התיעוד של שיחות שלא הניבו בסופן ביצוע עסקה ישמר לפרק זמן סביר.

(ג) התאגיד הבנקאי ינקוט באמצעים סבירים כדי למנוע מעובדים שימוש בטלפונים פרטיים או כל תקשורת אלקטרונית אחרת בבעלות פרטית של העובדים אשר לא ניתן ליישם בהם אמצעי תיעוד, לגבי ביצוע פעולות הקשורות לעסקה (בין אם לחשבון העצמי ובין אם לביצוע הוראת לקוח).

פרק ח': בקרות

בקרות על הפעילות ועל פעילות חריגה

47. תאגיד בנקאי יפתח כלי ניטור ובקרה ממוכנים לאיתור פעולות חשודות, מעילות והונאות לרבות חריגות במסחר, חריגות ממסגרות, עסקאות מתואמות, דפוסי התנהגות או תקשורת בעייתיים וכד', אשר יאפשרו להנהלה להגיב להונאה, מעילה או פעילות חשודה בפרק זמן סביר, בפרט בתהליכים ובמוצרים רגישים.

48. תאגיד בנקאי יאתר מקורות אפשריים למעילות והונאות והתנהגות שאינה אתית, ויקבע צעדים למניעתן, תוך התחשבות גם באפשרות למניפולציות במסחר. על התאגיד הבנקאי לקבוע את תדירות הבקרות (יומיות, תוך-יומיות, חודשיות וכו'), בהתחשב בגודל ובסוג של החשיפות בפעילויות המסחר. יש לוודא כי הבקרות נעשות על בסיס קבוע וכי הן מתועדות.

49. בניתוח המקורות האפשריים למעילות והונאות, יתייחס התאגיד הבנקאי לכל הפחות לאלה:

(א) שימוש בתרחישים לזיהוי חשיפה אפשרית של התאגיד לאירועי מעילה או הונאה או התנהגות שאינה אתית ברמות שונות בתוך התאגיד ושל יכולת התאגיד לגלות ולנהל אירועים כאלה המתבצעים בידי גורמים מתוך התאגיד או מחוצה לו;

(ב) הגדרה וזיהוי של חריגות בפעילות לקוחות או בחשבונות של לקוחות ופעילות סוחרים;

(ג) מעקב אחר פתיחת חשבונות חדשים כדי לאתר, בין היתר, חשבונות פיקטיביים שנפתחו לצורך פעילות שאינה מורשית;

- (ד) בחינה וניתוח שוטף של אירועי מעילות והונאות והתנהגות שאינה אתית, לרבות אירועים שהתרחשו בגופים מקבילים בארץ ובעולם, הפקת לקחים ויישום צעדים להפחתת ההסתברות להישנותם או להתרחשותם בתאגיד ;
50. ניטור באמצעות התראות או חשיפות (whistle blowing) עשוי לסייע בזיהוי דפוסי מסחר חריגים ולסייע בחקר אירועים שהתגלו במערך הבקרה הפנימית. תהליכים אלה יכולים לכלול גם הסלמה של מנגנון הדיווח הפנימי על אזהרות וקביעת נהלים לבדיקת פניות של גורמים חיצוניים, כגון: ברוקרים, חברי מסלקה כהגדרתם בסעיף 44 לא לחוק ניירות ערך ונאמנים (custodians) שמספקים שירותי משמורת על נכסי לקוח.
51. יש לדווח לפונקציית הבקרה המתאימה על כל חריגות ואירועי סיכון תפעולי שהתגלו במסגרת עסקאות OTC, שמקורן בתוך התאגיד או מחוצה לו.
52. תאגיד בנקאי נדרש להבטיח קיומה של מסגרת בקרה נאותה הלוקחת בחשבון את נושא הקשרים בין סוחרים לבין צדדים נגדיים (counterparties).
53. תאגיד בנקאי יודא כי תהליכי ההתחשבות בגין ביטחונות מתבצעים כראוי וכי כל שינוי מתואם עם הפוזיציות הרלוונטיות בספרים.
54. תאגיד בנקאי יערוך ניתוח חריגים משמעותיים הקשורים לרווחים והפסדים כדי לבחון אם הם נגרמו כתוצאה מאירועי סיכון תפעולי, ובפרט, ביצוע ניטור של חריגות כגון ביטולים, תיקונים, עסקאות מאוחרות או עסקאות מחוץ לשוק (off-market trades) אשר ישולב בתהליכי בחינה יומיים וחודשיים של רווח והפסד.
55. תאגיד בנקאי יערוך ניתוח של כל הפוזיציות הגדולות ברווח והפסד, וסכומי הרווח וההפסד הגדולים (מהיום הראשון), כולל אלה אשר בוטלו או תוקנו.
56. יש לבצע בקרה קפדנית על הערכים הנקובים של עסקאות או פוזיציות, שכן מסכומי הנטו לא בהכרח ניתן לזהות סיכונים תפעוליים וסיכוני צד נגדי.

פרק ט': תחילה והוראות מעבר

תחילה והוראות מעבר

57. תחילתה של הוראה זו תוך 18 חודשים ממועד פרסומה.

ביטול הוראות

58. הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 461 בנושא "עיסוקו של תאגיד בנקאי בניירות ערך על חשבון לקוחותיו" תבוטל עם כניסתה לתוקף של הוראה זו.
59. הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 419 בנושא "שמירת מסמכים" תבוטל עם כניסתה לתוקף של הוראה זו.

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מספר
19/07/23	הוראה מקורית	1	2751